

Sygn.akt III AUa 100/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 kwietnia 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Barbara Orechwa-Zawadzka (spr.)

Sędziowie: SA Teresa Suchcicka

SA Sławomir Bagiński

Protokolant: Barbara Chilimoniuk

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 18 kwietnia 2018 r. w B.

sprawy z odwołania A. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o umorzenie należności z tytułu składek

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

od wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 8 listopada 2017 r. sygn. akt IV U 587/17

oddala apelację .

Sygn. akt III AUa 100/18

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. decyzją z 10 kwietnia 2017 r., powołując się na art. 83 ust. 3 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U.2016.963 ze zm.) w zw. z art. 1 ust. 13 pkt 2 ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz.U.2012.1551) odmówił A. B. umorzenia należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne i na Fundusz Pracy za okresy i w kwotach wskazanych w jej treści. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że A. B. do 25 czerwca 2014 r. nie opłaciła kwoty z tytułu kosztów egzekucyjnych należnych komornikowi sądowemu, to jest należności niepodlegających umorzeniu.

Odwołanie od powyższej decyzji złożyła A. B. domagając się jej zmiany. Wskazała, że wbrew ocenie organu rentowego, nie posiada żadnych nieuregulowanych kosztów egzekucyjnych.

W odpowiedzi na odwołanie ZUS domagał się jego oddalenia.

Sąd Okręgowy w Olsztynie wyrokiem z 8 listopada 2017 r. zmienił zaskarżoną decyzję i umorzył należności z tytułu składek wskazane w decyzji.

Z ustaleń tego Sądu wynikało, że A. B. w dniu 26 marca 2013 r. złożyła do (...) Oddział w O. wniosek o umorzenie zadłużenia z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne i na Fundusz Pracy za okres od kwietnia 2008 r. do lutego 2009 r., do opłacenia których była zobowiązana z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej. W odpowiedzi Zakład 20 maja 2013 r. wydał decyzję o warunkach umorzenia, w której określił, że według stanu na dzień 26 grudnia 2013 r. umorzeniu będą podlegały należności z tytułu składek na:

a) ubezpieczenia społeczne za kwiecień 2008 r. – maj 2008 r., lipiec 2008 r. – luty 2009 r. w łącznej kwocie 7. 811,76 zł, w tym z tytułu: składek - 4.719,96 zł, odsetek - 2.553,00 zł, dodatkowej opłaty - 530,00 zł, kosztów upomnienia - 8,80 zł

b) ubezpieczenie zdrowotne - za okres kwiecień 2008 r. – maj 2008 r., lipiec 2008 r. – luty 2009 r. w łącznej kwocie 3.523,91 zł, w tym z tytułu: składek – 2.115,31 zł, odsetek – 1.151,00 zł, dodatkowej opłaty - 240,00 zł, kosztów upomnienia - 17,60 zł,

c) Fundusz Pracy - za maj 2008 r., sierpień 2008 r. – luty 2009 r. w łącznej kwocie 600,97 zł, w tym z tytułu: składek - 354,18 zł, odsetek - 188,00 zł, dodatkowej opłaty - 50,00 zł, kosztów upomnienia - 8,79 zł.

Organ rentowy wskazał, że warunkiem umorzenia należności składkowych jest spłata należności niepodlegających umorzeniu. Należności z tytułu składek za okres od 1 stycznia 1999 r. nieobjęte postępowaniem o umorzenie należy uregulować w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji o warunkach umorzenia wraz z odsetkami naliczonymi do dnia wpłaty włącznie zgodnie z zasadami określonymi w ustawie z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych. ZUS zwrócił przy tym uwagę, że w przypadku, gdy w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji określającej warunki umorzenia, niepodlegające umorzeniu należności, z wyłączeniem składek finansowanych przez ubezpieczonych niebędących płatnikami składek, zostaną rozłożone na raty lub zostanie odroczone termin ich płatności - warunek, o którym mowa w art. 1 ust. 10 ustawy abolicyjnej uważa się za spełniony po ich opłaceniu. Wymieniona decyzja stała się prawomocna z dniem 25 czerwca 2013 r.

Pismem z 28 czerwca 2013 r. (...) Oddział w O. przesłał organowi prowadzącemu postępowanie egzekucyjne w sprawie o sygn. akt Km 163/12 - Komornikowi Sądowemu przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi Widzewa w Łodzi K. P. korespondencję, w której informował o złożonym przez A. B. wniosku o umorzenie należności składkowych na podstawie ustawy abolicyjnej oraz zawarł dane pozwalające na wycieszenie kosztów egzekucyjnych, które powinny być przez nią opłacone do dnia 25 czerwca 2014 r. Następnie pismem z 4 grudnia 2014 r. oraz z 30 listopada 2016 r. Zakład zwrócił się do Komornika Sądowego K. P. o wskazanie, czy A. B. nie posiada zaległości z tytułu kosztów egzekucyjnych niepodlegających umorzeniu, o jakich mowa w ustawie abolicyjnej. W odpowiedzi komornik w piśmie z 14 grudnia 2016 r. wskazał, że dłużniczka A. B. nie posiada niezapłaconych kosztów z tytułu prowadzonych postępowań egzekucyjnych. Wnioskodawczyni nie była informowała przez organ, ani komornika o wysokości kosztów postępowania egzekucyjnego. Organ rentowy nie posiadał sam takiej wiedzy.

Z kolei w związku z pismem ZUS z 2 stycznia 2017 r. o ponowne udzielenie informacji, czy A. B. nie posiada zaległości z tytułu kosztów egzekucyjnych niepodlegających umorzeniu – komornik K. P. w piśmie z 3 marca 2017 r. poinformował, że dłużniczka w sprawie Km 163/12 nie opłaciła kosztów egzekucyjnych niepodlegających umorzeniu.

Kierując się powyższym, organ rentowy pismem z 28 marca 2017 r. poinformował A. B. o zakończeniu postępowania w sprawie wniosku z 26 marca 2013 r. o umorzenie należności na podstawie ustawy abolicyjnej i w dniu 10 kwietnia 2017 r. wydał zaskarżoną decyzję, odmawiając A. B. umorzenia zaległości składkowych.

Sąd pierwszej instancji, z uwagi na rozbieżności co do potwierdzenia faktu uregulowania zaległości egzekucyjnych przez odwołującą, zobowiązał Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi Widzewa K. P. do udzielenia informacji w sprawie Km 163/12, dlatego w piśmie skierowanym do ZUS w dniu 14 grudnia 2016 r. podał, że dłużniczka nie posiada nieopłaconych kosztów z tytułu prowadzenia postępowania egzekucyjnego, natomiast w piśmie z 3 marca 2017 r. zawarł informację, iż koszty egzekucyjne nie zostały zapłacone, a nadto do ostatecznego

sprecyzowania, czy faktycznie A. B. nie opłaciła kosztów postępowania egzekucyjnego, a jeżeli tak, to w jakiej wysokości i z jakiego tytułu. W odpowiedzi Komornik Sądowy K. P. w piśmie z 29 sierpnia 2017 r. wskazał, że nieścisłości w sprawie Km 163/12 wynikały z tego, iż informacja udzielona w piśmie z 14 grudnia 2016 r. nie uwzględniała przepisów ustawy abolicyjnej, a jedynie przepisy ustawy o komornikach sądowych i egzekucji. Dodał, że wskazana informacja – choć prawdziwa – mogła wprowadzić w błąd wierzyciela. Natomiast informacja udzielona przez komornika pismem z 3 marca 2017 r. - potwierdzająca, że koszty egzekucyjne nie zostały opłacone - jest właściwa i po złożeniu wniosku przez wierzyciela o ustalenie kosztów będzie możliwość ustalenia kosztów, które dłużniczka powinna uregulować.

Odwołująca w korespondencji z 17 października 2017 r. przesłała postanowienie Komornika Sądowego K. P. z 3 października 2017 r. o kosztach egzekucji w sprawie Km 163/12, które na dzień 25 czerwca 2013 r. wyniosły do zapłaty 200,16 zł oraz potwierdzenie uiszczenia przez nią wymienionej należności. Na rozprawie w dniu 8 listopada 2017 r. skarżąca potwierdziła opłacenie spornych kosztów egzekucyjnych. Wyjaśniła, że nie miała wiedzy, iż takie koszty są do zapłacenia, gdyż z pewnością by je uregulowała.

Sąd Okręgowy odniósł się do przepisów ustawy abolicyjnej, wskazujących warunki umorzenia, tj. art. 1 ust.1, ust. 10, ust. 11 tej ustawy. W rozpoznawanej sprawie decyzja z 20 maja 2013 r., określająca warunki umorzenia składek na ubezpieczenia, uprawomocniła się 25 czerwca 2013 r. Zatem wnioskodawczyni była zobligowana do uregulowania wszystkich należności niepodlegających umorzeniu, stosując 12 - miesięczny termin, o jakim stanowi art. 1 ust. 10 ww. ustawy. Z kolei organ rentowy, w myśl art. 1 ust. 13 pkt 1 i 2 ustawy abolicyjnej, zobowiązany był do wydania decyzji o umorzeniu należności - po spełnieniu warunków do ich umorzenia, o których mowa w ust. 10, lub też do wydania decyzji o odmowie umorzenia należności - w przypadku niespełnienia wymienionych warunków.

Sąd Okręgowy zauważył, że ZUS wydając decyzję na podstawie przepisów ustawy, precyzyjnie podał należności podlegające umorzeniu z wyszczególnieniem rodzaju składek, okresów i kwot, natomiast w punkcie II decyzji wskazał, że warunkiem umorzenia ww. należności jest spłata należności niepodlegających umorzeniu, a nadto, iż należności z tytułu składek za okres od 1 stycznia 1999 r. nieobjęte postępowaniem o umorzenie należy uregulować terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji wraz z odsetkami.

Kluczowe znaczenie dla rozstrzygnięcia miały ostatecznie ustalenia Sądu, w świetle których odwołująca nie posiada żadnych zaległości z tytułu kosztów egzekucyjnych. Tym samym wypełniła wszystkie przesłanki do umorzenia należności z tytułu składek wskazanych w zaskarżonej decyzji. Sąd Okręgowy ostatecznie wyjaśnił rozbieżności co do faktu, czy skarżąca opłaciła koszty egzekucyjne niepodlegające umorzeniu. Komornik Sądowy K. P. prowadzący postępowanie egzekucyjne w sprawie Km 163/12 dopiero postanowieniem z 3 października 2017 r. określił kwotę kosztów egzekucyjnych i wezwał dłużniczkę do ich zapłaty – mimo wcześniej podjętych działań przez organ rentowy i dłużniczkę. Materiał znajdujący się w aktach organu rentowego załączonych do niniejszej sprawy pozwolił na aprobatę dla stwierdzenia, że wnioskodawczyni nie miała sposobności dowiedzenia się jaki jest zakres należności z tytułu kosztów egzekucyjnych nie podlegających umorzeniu w terminie 12 miesięcy od wydania decyzji warunkowej. Nie ulegało wątpliwości, że taka należność została przez nią uregulowana w terminie 7 dni od dnia doręczenia jej postanowienia.

Zdaniem Sądu pierwszej instancji, zawinione w tej mierze działania Zakładu oraz organu egzekucyjnego nie mogą obciążać skutkami prawnymi wnioskodawczyni, bowiem ta dochowując aktów staranności była przeświadczona o nieistnieniu kosztów egzekucyjnych. Również organ rentowy pozostawał w niewiedzy co do faktu istnienia zaległości. Skoro więc ostatecznie A. B. nie posiada żadnych zaległości z tytułu kosztów egzekucyjnych niepodlegających umorzeniu o jakich mowa w art. 1 ust. 10 ustawy abolicyjnej - to w świetle art. 1 ust. 13 pkt 1 tej ustawy, Sąd Okręgowy umorzył należności z tytułu składek wskazane w zaskarżonej decyzji, o czym orzekł na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c.

Apelację od tego wyroku wniósł organ rentowy. Zaskarżył wyrok w całości i zarzucił:

- naruszenie prawa materialnego, tj. art. 1 ust. 1, ust. 6, ust. 8 i ust. 10-11 ustawy z 9 listopada 2012 r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność poprzez błędne uznanie, że płatnik składek spełnił wszystkie niezbędne warunki do umorzenia należności z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne oraz Fundusz Pracy za okresy i w kwotach wskazanych w decyzji,

- naruszenie prawa materialnego, tj. art. 1 ust. 11 ustawy z 9 listopada 2012 r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność poprzez błędne uznanie, że odwołująca opłaciła niepodlegające umorzeniu koszty egzekucyjne w terminie, w sytuacji gdy wpłaty dokonano 16 października 2017 r., a termin upłynął 25 czerwca 2014 r., zaś zaskarżona decyzja została wydana 10 kwietnia 2017 r.

Wskazując na powyższe zarzuty organ rentowy wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Zauważyć należy, iż organ rentowy sformułował w apelacji jedynie zarzuty naruszenia prawa materialnego, wskazując na błędne zastosowanie przepisów ustawy z 9 listopada 2012 r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz. U. z 2012 r., poz. 1551; zwana dalej ustawą abolicyjną) do ustalonego stanu faktycznego. Brak zarzutów obrazy prawa procesowego w apelacji skutkuje więc przyjęciem stanu faktycznego ustalonego przez Sąd Okręgowy jako stanu ustalonego niewadliwie. Zdaniem Sądu Apelacyjnego Sąd pierwszej instancji dokonał również prawidłowej oceny prawnej spornych okoliczności, dlatego należy w całości podzielić nie tylko ustalenia faktyczne, ale także ich ocenę prawną dokonaną przez Sąd pierwszej instancji.

Istota sporu w sprawie dotyczyła prawidłowości decyzji ZUS z 10 kwietnia 2017 r. odmawiającej A. B. umorzenia należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy wraz z odsetkami i kosztami upomnienia w oparciu o art. 1 ust. 13 pkt. 2 ustawy abolicyjnej.

Zgodnie z treścią ww. przepisu, Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydaje decyzję o odmowie umorzenia należności, o których mowa w ust. 1 i 6 ustawy – w przypadku niespełnienia warunku, o którym mowa w ust. 10, z uwzględnieniem ust. 7, 11 i 12. W przypadku zaś spełnienia tego warunku, organ wydaje decyzję o umorzeniu należności (ust. 2).

Decyzja o umorzeniu bądź odmowie umorzenia należności musi być poprzedzona tzw. decyzją warunkową - decyzją, w której to organ rentowy określa warunki umorzenia oraz ustala kwoty należności podlegające umorzeniu, z wyłączeniem kosztów egzekucyjnych (art. 1 ust. 8 ustawy). Z kolei art. 1 ust. 10 ustawy definiuje „warunek umorzenia należności”, który polega na nieposiadaniu na dzień wydania decyzji o umorzeniu należności, niepodlegających umorzeniu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz na Fundusz Emerytur Pomostowych, za okres od 1 stycznia 1999 r., do opłacenia których zobowiązana jest osoba prowadząca pozarolniczą działalność lub płatnik składek, o którym mowa w ust. 2, oraz należnych od tych składek odsetek za zwłokę, opłat prolongacyjnych, kosztów upomnienia, opłat dodatkowych, a także kosztów egzekucyjnych naliczonych przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego. W myśl art. 1 ust. 11 ustawy abolicyjnej, niepodlegające umorzeniu należności podlegają spłacie w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji, o której mowa w ust. 8 (decyzji warunkowej).

Ponadto, w myśl art. 1 ust. 12 ustawy abolicyjnej, w przypadku, gdy w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji, o której mowa w ust. 8, niepodlegające umorzeniu należności, z wyłączeniem składek finansowanych przez ubezpieczonych niebędących płatnikami składek, zostaną rozłożone na raty albo zostanie odroczone termin ich płatności, warunek, o którym mowa w ust. 10, uważa się za spełniony po ich opłaceniu.

Podsumowując, ze wskazanych przepisów wynika, że na wniosek osoby ubiegającej się o umorzenie należności, o których mowa w ustawie abolicyjnej, organ rentowy najpierw wydaje decyzję warunkową - wskazującą warunki umorzenia i ustalającą kwoty należności podlegających umorzeniu. Po uprawomocnieniu się tej decyzji ubezpieczony ma 12 miesięcy na spełnienie warunków umorzenia, co polega na spłacie należności niepodlegających umorzeniu. W przypadku spełnienia tego warunku organ rentowy wydaje decyzję o umorzeniu należności, zaś w przypadku niespełniania warunków umorzenia we wskazanym terminie – decyzję o odmowie umorzenia należności. W ocenie Sądu Apelacyjnego, aby można było mówić o spełnieniu bądź niespełnieniu warunków umorzenia należności względem organu rentowego, osoba ubiegająca się o umorzenie musi najpierw zostać należycie i konkretnie poinformowana przez organ rentowy o tych warunkach. ZUS musi zatem wskazać osobie ubiegającej się o umorzenie, jakie należności niepodlegające umorzeniu należy opłacić, aby móc skorzystać z dobrodziejstwa ustawy abolicyjnej. Inaczej bowiem osoba ubiegająca się o abolicję nie będzie mogła spełnić w sposób prawidłowy warunków umorzenia.

W rozpoznawanej sprawie decyzja warunkowa została wydana 20 maja 2013 r., uprawomocniła się 25 czerwca 2013 r., a zatem termin 12 miesięcy na opłacenie należności niepodlegających umorzeniu upływał 25 czerwca 2014 r. W decyzji warunkowej, ani w żadnej następnej decyzji organ rentowy nie wskazał jednak wartości będących w sprawie przedmiotem sporu kosztów egzekucyjnych niepodlegających umorzeniu. Zdaniem Sądu, na mocy art. 1 ust. 8 ww. ustawy, ZUS był zobowiązany do określenia warunków umorzenia i nie jest tu wystarczające jedynie przytoczenie treści przepisu wskazującego jakie są to warunki, bowiem w decyzji indywidualnej powinno znaleźć się pouczenie konkretnie odnoszące się do sytuacji danego ubezpieczonego, które umożliwiłoby mu realne wywiązanie się z warunków umorzenia. Skoro to nie organ rentowy, a komornik sądowy ustala koszty egzekucyjne, to ZUS powinien co najmniej powiadomić o tym ubezpieczonego i wyjaśnić mu, że powinien uzyskać stosowne informacje od komornika.

Z akt sprawy wynika, że A. B. podejmowała starania o uzyskanie informacji niezbędnych do wywiązania się z obowiązku uregulowania należności niepodlegających umorzeniu. Wnioskodawczyni zasięgając informacji u komornika sądowego odnośnie kosztów egzekucyjnych do których uregulowania miałyby być zobowiązana, uzyskała na piśmie informację z 12 maja 2017 r., że postępowanie egzekucyjne nie zakończyło się i nie zostało wydane postanowienie o kosztach egzekucyjnych (k. 23-24).

Natomiast na wniosek ZUS o udzielenie informacji o niepodlegających umorzeniu kosztach egzekucyjnych (k. 18), komornik sądowy w piśmie z 14 grudnia 2016 r. wyjaśnił, że A. B. nie posiada nieopłaconych kosztów egzekucyjnych (k. 20-21 akt ZUS). Jak się później okazało, informacja udzielona przez komornika była błędna, bowiem do uregulowania pozostały wnioskodawczyni koszty egzekucyjne w wysokości 200,16 zł (pismo komornika z 3 marca 2017 r., k. 23-24 akt ZUS i postanowienie komornika z 3 października 2017 r. o ustaleniu wysokości kosztów egzekucyjnych). Kwotę tę wnioskodawczyni uiściła co prawda już po wydaniu zaskarżonej obecnie decyzji ZUS z 10 kwietnia 2017 r., jednak niezwłocznie po uzyskaniu informacji o tym, że zalega z opłatą kosztów egzekucyjnych i w jakiej wysokości, tj. 16 października 2017 r. (k. 36-38).

Z treści decyzji warunkowej z 20 maja 2013 r. wynikało, że ZUS w decyzji tej nie określił w ogóle wysokości należności niepodlegających umorzeniu, które wnioskodawczyni obowiązana była zapłacić do 25 czerwca 2014 r. (w ciągu 12 miesięcy od uprawomocnienia się decyzji warunkowej). Poinformowano w niej jedynie ogólnie o obowiązku spłaty tych należności, jednak zdaniem Sądu informacja taka nie była wystarczająca, bowiem ubezpieczony na jej podstawie nie mógł uiścić należnych kwot, gdyż nie znał ich wysokości. Zatem, nie można uznać, że decyzja ta wskazywała wyczerpująco warunki umorzenia. Również w dalszym toku postępowania w sprawie z wniosku o umorzenie organ rentowy nie poinformował wnioskodawczyni o konkretnych wysokościach kosztów egzekucyjnych należnych do spłaty. Co więcej, nawet organ rentowy nie znał wysokości tych kosztów. Ustalenie kosztów egzekucyjnych niepodlegających umorzeniu nastąpiło bowiem dopiero w postanowieniu komornika z 3 października 2017 r., zatem wnioskodawczyni nie mogła znać wysokości tych kosztów wcześniej i nie miała realnej możliwości wywiązania się z warunków umorzenia do 25 czerwca 2014 r.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, niewywiązanie się przez organ rentowy z obowiązku szczegółowego poinformowania wnioskodawczyni o warunkach umorzenia należności składkowych w oparciu o ustawę abolicyjną poprzez niewskazanie kwot niepodlegających umorzeniu (kosztów egzekucyjnych) skutkuje tym, że nie można uznać, iż wnioskodawczyni nie wywiązała się w terminie z obowiązków wynikających z decyzji warunkowej z 20 maja 2013 r. Z najnowszego orzecznictwa Sądu Najwyższego i sądów apelacyjnych (por. uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z 11 października 2016 r. w sprawie I UZ 18/16, Legalis numer 1564915; wyroki Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 10 grudnia 2014 r. III AUa 671/14, Lex nr 1621046 oraz z 8 marca 2016 r. w sprawie III AUa 1693/15 Legalis numer 1428806; niepublikowane wyroki Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 14 czerwca 2017 r. sygn. akt III AUa 1166/16 oraz z 17 maja 2016 r. sygn. akt III AUa 1130/16) wynika, że warunkiem umorzenia należności składkowych jest nieposiadanie na dzień wydania decyzji o umorzeniu składek niepodlegających umorzeniu wraz z pozostałymi należnościami, a skoro przesłankę umorzenia stanowi spłata należności niepodlegających umorzeniu i konsekwencją jej niespełnienia jest wydanie decyzji o odmowie umorzenia należności (art. 1 ust. 13 pkt 2), to organ rentowy w decyzji wydanej na podstawie art. 1 ust. 8 ustawy powinien warunek ten określić (skonkretyzować) przez wskazanie również kwot należności niepodlegających umorzeniu, przypadających do spłaty na datę złożenia wniosku. Osoba występująca z wnioskiem o umorzenie należności powinna nie tylko wiedzieć, jakie kwoty należności - według wyliczeń organu rentowego - podlegają umorzeniu, ale także jakie przypadają do zapłaty oraz mieć możliwość ich zakwestionowania w odwołaniu wniesionym od decyzji określającej warunki umorzenia (art. 1 ust. 16 ustawy abolicyjnej) (postanowienie Sądu Najwyższego z 11 października 2016 r. w sprawie I UZ 18/16, Legalis numer 1564915). Podobny pogląd wyraził Sąd Apelacyjny w Gdańsku w uzasadnieniu wyroku z 8 marca 2016 r. w sprawie III AUa 1693/15 (Legalis numer 1428806) wskazując przy tym, że ocena prawidłowości decyzji odmawiającej umorzenia powinna być każdorazowo dokonana z uwzględnieniem indywidualnych okoliczności danej sprawy, w tym informacji faktycznie udzielanych przez organ rentowy oraz zachowania przez płatnika miary należytej staranności w działaniach zmierzających do wywiązania się z obowiązku uregulowania należności niepodlegających umorzeniu w terminie 12 miesięcy od uprawomocnienia się decyzji wydanej na podstawie art. 1 ust. 8 ustawy abolicyjnej.

W uzasadnieniu wyroku z 14 czerwca 2017 r. sygn. akt III AUa 1166/16 Sąd Apelacyjny w Białymstoku wskazał, że z literalnego brzmienia przepisów ustawy abolicyjnej nie wynika obowiązek wskazania konkretnych kwot należności niepodlegających umorzeniu, obowiązek taki da się bowiem wyraźnie wyprowadzić jedynie w stosunku do należności umarzanych (art. 1 ust. 8 w zw. z ust. 1 i 6 ustawy). Nie oznacza to jednak, iż na organie rentowym nie ciąży żadne obowiązki w zakresie konkretyzacji należności umorzeniu niepodlegających, jakie ma spełnić ubezpieczony ubiegający się o umorzenie. Poza sporem winny być bowiem dwie kwestie: po pierwsze, art. 1 ust. 8 ustawy nakłada na organ rentowy określenie w decyzji warunków umorzenia, a sam fakt, iż nie wskazano w tym przepisie obowiązku wskazania kwot nie musi świadczyć o braku takiego obowiązku, lecz być skutkiem pragmatyzmu ustawodawcy mającego świadomość, iż w chwili wydawania decyzji warunkowej sam organ rentowy nie będzie w stanie określić kwot należności niepodlegających umorzeniu. Można zatem z tego przepisu w powiązaniu z zasadami dobrej administracji (good governance) oraz zasadą zaufania obywatela do organu (art. 8 k.p.a.) i zasadą informowania (art. 9 k.p.a.) wyprowadzić wniosek, iż jeżeli organ rentowy w chwili wydawania decyzji warunkowej ma możliwość ustalenia kwot należności niepodlegających umorzeniu, to powinien takie kwoty wymienić.

Po drugie z istoty konstrukcji warunku jako instytucji prawnej należy wyprowadzić wniosek, iż skuteczne obwarowanie czegoś warunkiem wymaga określenia tego warunku na tyle konkretnie, aby jego spełnienie było możliwe. Nie chodzi tu oczywiście o możliwość w postaci posiadania środków na spłatę określonej należności, ale na takim określeniu warunku, aby ubezpieczony wiedział, jakie skonkretyzowane w decyzji lub w okresie późniejszym zachowanie jest od niego oczekiwane. W przypadku warunku, jakim jest spłata należności, koniecznym wydaje się - jeżeli w decyzji nie wskazano kwot jakie ma uiścić - przynajmniej jeden raz wskazanie mu kwot tych należności przed upływem 12-miesięcznego terminu od uprawomocnienia się decyzji warunkowej, aby miał on realną możliwość spełnienia takiego warunku. Prawdą jest, iż przepisy prawa ubezpieczeń należy wyklądać w sposób ścisły, ale z faktu tego tym bardziej można wyprowadzić wniosek, iż organ rentowy je stosujący powinien również ściśle określać obowiązki ubezpieczanego, jeżeli określa je w jakiegokolwiek decyzji, zwłaszcza warunkowej.

Sąd Apelacyjny w pełni podziela zaprezentowane wyżej poglądy sądów apelacyjnych i Sądu Najwyższego.

W ocenie Sądu odwoławczego, Sąd pierwszej instancji prawidłowo uznał, że w okolicznościach niniejszej sprawy nie można postawić wnioskodawczyni niestaranności w działaniu, bądź też zaniechania wykonania swoich obowiązków, o których miałyby wiedzę, a które były niezbędne do umorzenia spornych należności. W związku z tym, iż nie została jej udzielona informacja przez komornika sądowego odnośnie tego, że zalega z kosztami egzekucyjnymi, wnioskodawczyni nie miała możliwości, aby należycie wywiązać się ze zobowiązań wynikających z decyzji warunkowej z 20 maja 2013 r. Na datę wyznaczoną jako ostateczną datę uregulowania należności niepodlegających umorzeniu oraz kosztów egzekucyjnych (25 czerwca 2014 r.), nie miała praktycznej możliwości, aby wszystkie należności uiścić również z tego powodu, że koszty egzekucyjne zostały ostatecznie określone przez komornika sądowego dopiero w postanowieniu z 3 października 2017 r.

Dlatego też w ocenie Sądu odwoławczego zasadne jest stanowisko Sądu pierwszej instancji, iż w takiej sytuacji, jaka ma miejsce w niniejszej sprawie, wnioskodawczyni nie może ponosić negatywnych konsekwencji wadliwego działania organu rentowego i organu egzekucyjnego – komornika sądowego. W związku z tym, iż po powzięciu informacji o należnych kosztach egzekucyjnych wnioskodawczyni bez zbędnej zwłoki koszty te uiściła, to wyrok Sądu Okręgowego, umarzający wnioskodawczyni należności z tytułu składek wskazanych w zaskarżonej decyzji organu rentowego z 10 kwietnia 2017 r., jest prawidłowy. Chybione okazały się więc zawarte w apelacji zarzuty naruszenia prawa materialnego (art. 1 ust. 1, 6, 8, 10-11 tej ustawy).

Mając na uwadze powyższe Sąd oddalił apelację na podstawie art. 385 k.p.c.